

et fulgoribus longe diversis, quæ eius faciem non totam faceret similem, sed varietatibus plurimis dissimilem. Quæ res eadem fecit, ut suum secundum ætherem, in quo non nisi sex sydera, conspiciebat, a primo illo distingueret. Sicuti tertium a secundo, quia in hoc sex, in illo unum tantum sidus, idque ab aliis omnibus opacitate, nitoreque potius quam splendore longe diversum. Ratio namque, ex tali sensu eruta, persuadere videtur, uti quæ partis unius natura ferret, alia non ferret, ex essentia diversa, diversitatem ferret effectuum. Non aliter ac terra, quæ ferat alia quam aqua. Et hæc alia quam ær, testimonio est, tria hæc corpora differentium esse substantiarum. Esto hæc fuerit, satis ut videtur, valida Zoroastri ratio. At non minus valida, hæc est alia, confinia terræ, et aquæ, et æris, sunt satis diversitate, densitatis et raritatis evidentia. Inter ætheres confinia duo; interque primum Empyreum nulla apparent. At forte respondeat ipse. Ær a Peripato, a Stoicis, in tres regiones, eadem analogia est dispersitum. Quoniam infima, pruinas, et rores generat. Media res ab his diversas, nubes, pluvias, similiaque. Supera vero, ignes et cometas gignit. Atque ita, non essentia, sed effectibus in oris genitis esse differentes. Neque ob id confiniis, aut suis, aut alterius naturæ inter eas interpositos, determinantur. Sed unum est corpus, totum ær, continuatum, nullis aut suis, aut alienis terminis interruptum. Ita esse de æthere, totum, unicum esse corpus, nullis aut cognatis, aut alienis interstitiis dispersitum, sed regionibus tantum, supera, media, inferaque, et stellarum tum numero, tum fulgoribus, tum etiam motibus, cogitatione tantum nostra, non natura sua esse divisum. Sed reclamabunt hic Astronomi omnes, et omnes insimul philosophi. Cælum quidem unius, simplicisque esse naturæ, sed esse in eiusdem naturæ orbis plures, ac forte plurimos distinctum. Quibus haud procul hinc occurremus, si prius discusserimus, utrum æther, seu cælum, corpus simplex sit; an compositum. Simplex esse dixere omnes, eo quod esset incorruptibile. An vero compositum esset, fatigavit neminem. Nos vero ita dicimus. Si cælum corpus simplex est, vel totum simplex est, vel partibus plerisque vel partibus multis, vel una. Si una tantum simplex sit, simplex dici absolute, minime poterit. Tantumdem erit, si vel multis, vel pluribus dicatur esse simplex. Utrum igitur totum simplex revera dici potest? Si cælum simplex sit una tantum res quoque est. Si una res est, si-milaris tota sibi est. Si similis tota sibi est, unam tantum ostendit faciem, et dissimilari nequaquam est, ac cælum unam ostentare faciem non videtur, tot stellarum varietate distinctum. Non est ergo simile. Non est ergo res una. Non est ergo res simplex. Si simplex non est, compositum est ex pluribus, tot nimirum, quot in eo facies apparent. Aut etiam pluribus, quæ præ distantia a nobis nimia non apparent. Ruit ergo hic tota priscorum philosophia de cæli simplicitate. Cælum igitur, compositum corpus est. Quam compositionem. Orpheus indicavit quando, Aplanem terram appellavit, Saturnum aquam; Iovem, ærem. Martem ignem, et viceversa Solem nuncupavit ignem, Venerem, dixit ærem. Mercurium aquam. Et Lunam iterum terram. Sed hæc poetico forte, ac mystico sensu aliquo; aut ob stellarum quemdam præcipue similem colorem. Sed stellæ nondum constat, an cæli partes sint essentielles. An corpora diversæ a cælo naturæ, in cælo habitantia. Quam rem sequens disputatio expendet. Modo de cælesti corpore toto, contemplatio est instituta. De quo Platoniorum pars nobilior, Iamblichus, Syrianus, Proclus aiunt, elementalium qualitatum, summitates, cælo inesse purissimas. Igneum tamen a prædominio esse cælum. Plotinus vero, non esse aliud, quam ignem. Hic Chaldæos, illi Orpheum, ni fallimur, secuti Aristoteles elementorum qualitates et essentias omnes cælo ademit. Non alia de causa, quam quod, incorruptibile esset, et toto, et partibus, et in circulum moveretur. Elementa vero, moverentur in rectum et partibus saltem esse corruptibilia. Sed utroque fundamento est falsus. Demonstratum enim iam nobis est, si partibus elementa corrumpuntur, etiam toto corrumpi. Non moveri autem in rectum, nisi sine præter naturam disposita, suis locis demonstrabitur. Sed quantumvis suscepit laborem, quo qualitates Elementales de cælo detraheret, frustra suscepit. Mollitiem namque et duritiem non solum ei reliquit, sed etiam labore alio non minore, construxit. Hoc ipsum demonstramus. Tactu quidem, qui molliciei, et